

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 70
Національного аерокосмічного
університету «Харківський
авіаційний інститут»
д. держ. упр., професору
Олексію КРЮКОВУ

ВІДГУК

офіційного опонента доктора наук з державного управління, професора
Поступної Олени Вікторівни на дисертацію
Сеїдової-Богословської Ельвіри Гасимівни «Публічне управління у сфері
цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування»,
подану до захисту у разову спеціалізовану вчену раду ДФ 70 Національного
аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» на здобуття
наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 «Публічне управління та
адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та
адміністрування»

Актуальність обраної теми дослідження. Трансформація сучасного простору публічного врядування вимагає докорінного переосмислення підходів до взаємодії інститутів влади із суспільством. Формування інституційного середовища на рівні органів місцевого самоврядування, виражене у розвитку та впровадженні цифрових технологій, сприяє більш активній підтримці суспільних, культурних та ділових ініціатив громадян, залученню мешканців до реалізації програм з облаштування територій та створення умов комфортного середовища. Від якості розвитку інформаційної інфраструктури повною мірою залежить ефективність управлінських рішень, що приймаються, а також рівень довіри населення до владних інституцій. Мережеві комунікації та інтелектуальні платформи стають базовим базисом для забезпечення прозорості, підзвітності та відкритості місцевої влади, що безпосередньо впливає на спроможність територіальних громад своєчасно реагувати на виклики динамічного зовнішнього середовища.

У цьому зв'язку Урядом України було затверджено Державну стратегію регіонального розвитку на 2021–2027 роки, яка розроблялася Міністерством розвитку громад та територій України за участі Міністерства цифрової

трансформації України, та яка містить понад 60 завдань цифрової трансформації, зокрема стосовно діяльності органів місцевого самоврядування. Реалізація зазначених стратегічних орієнтирів потребує не лише технічного переоснащення, а й формування принципово нових теоретико-методологічних засад функціонування муніципальних органів. Необхідність подолання цифрового розриву між різними регіонами України, створення уніфікованих стандартів надання електронних послуг та інтеграція локальних інформаційних систем у єдиний державний простір актуалізують потребу в розробці дієвих організаційно-правових та управлінських механізмів.

Особливої ваги зазначені процеси набувають в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення, коли цифровізація перетворюється на ключовий чинник забезпечення життєдіяльності громад, релокації бізнесу та надання адміністративних послуг внутрішньо переміщеним особам. Застосування інструментів електронного урядування дозволяє оптимізувати внутрішні управлінські процедури, зменшити корупційні ризики та забезпечити гнучкість прийняття рішень за умов обмеженості ресурсів. Наявні наукові розробки часто обмежуються технологічними аспектами інформатизації, залишаючи поза увагою комплексні трансформації в системі безпосередньо публічного управління на рівні базової ланки самоврядування. Вищенаведене обумовлює актуальність обраної теми дисертаційного дослідження, спрямованого на вдосконалення процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування, що має суттєве значення як для розвитку вітчизняної науки, так і для практичної діяльності інститутів місцевої влади.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на базі Національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут» відповідно до тематики науково-дослідної роботи «Теоретичні та прикладні проблеми економіки та публічного управління в Україні в умовах воєнного стану та повоєнний період» (ДР № 0124U000577), у межах якої здобувачем запропоновано інноваційні напрями розвитку процесів публічного управління у сфері цифровізації

діяльності органів місцевого самоврядування.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність. Теоретичною основою дослідження стали фундаментальні положення теорії публічного управління, дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців та практиків щодо проблем удосконалення процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування.

Сформульовані автором наукові положення, висновки та рекомендації, що містяться у дисертації, логічні та послідовні. Робота є чітко структурованою, з логічним викладенням матеріалу та обґрунтованістю висновків. У дослідженні досягнуто поставлену мету, яка полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і розробленні практичних рекомендацій з удосконалення процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування.

В основу методології дослідження покладено комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Першочергове значення для реалізації мети дослідження мали: гіпотетико-дедуктивний метод – для уточнення сутності предмета дослідження; узагальнюючий і порівняльний метод – для оцінки діючих механізмів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування в Україні та в закордонній практиці; суб'єктно-об'єктний метод – для розробки механізму оцінки розвитку регіональної інноваційної підсистеми в умовах цифрової трансформації; метод рефлексивного управління – для виокремлення стратегічних орієнтирів підвищення ефективності функціонування органів місцевого самоврядування на основі цифрової трансформації; структурно-функціональний підхід – для побудови комплексної моделі електронного управління територіальною громадою; метод системного аналізу – для побудови регіональної інноваційної підсистеми в умовах цифрової трансформації; наукове моделювання – для розробки моделі інформаційної системи планування й упорядкування рішень в органах місцевого самоврядування.

Інформаційно-аналітичною основою дисертаційної роботи є законодавчі

та підзаконні акти України, які регулюють питання, пов'язані з цифровізацією діяльності органів місцевого самоврядування, наукові здобутки вітчизняних і закордонних дослідників, статистичні дані органів державної влади та місцевого самоврядування, а також власні авторські напрацювання.

Достовірність, наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні та наданні практичних пропозицій з удосконалення процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування. Основними науково-теоретичними та практичними результатами дослідження, що зумовлюють його новизну, є такі:

- уперше побудовано модель інформаційної системи планування й упорядкування рішень в органах місцевого самоврядування, котра базується на безпечній інфраструктурі обміну даних, розрахована на велику кількість користувачів та уможливорює передачу й оновлення інформації в режимі реального часу, що забезпечує прозорість й економію часу в процесі прийняття рішень із зменшенням ризиків порушення безпеки даних та мінімальними технічними змінами в існуючих інформаційно-комунікаційних системах;

- автором удосконалено методичний підхід до формування цифрової інфраструктури органів місцевого самоврядування, котрий базується на побудові архітектури цифрових стандартів та виробленні єдиних параметрів цифрових сервісів і платформ для органів місцевого самоврядування, що уможливорює розробку програми цифрового розвитку органів місцевого самоврядування з метою якісного підвищення рівня функціонування адміністративних сервісів та оптимізації активності управлінського апарату;

- удосконалено механізм оцінки розвитку процесів управління в органах місцевого самоврядування в умовах цифрової трансформації, котрий має плануватися одночасно з розробкою регіональних проєктів цифровізації, виходячи з початкових темпів реалізації заходів з цифрової трансформації, та передбачає підвищення рівня розвитку та доступності цифрових сервісів та технологій для населення, а також розвиток краудсорсингу та залучення населення до процесу створення цінностей;

– удосконалено комплексну модель електронного управління територіальною громадою, котра забезпечує структурне упорядкування управлінських аспектів в органах місцевого самоврядування в межах автоматизації процесів та уможливорює підтримку результативності процесів управління в органах місцевого самоврядування з допомогою моніторингу умов, створених на території;

– набув подальшого розвитку практичний підхід до побудови регіональної інноваційної підсистеми в умовах цифрової трансформації, котрий передбачає активізацію участі держави, громадських організацій та представників бізнесу в процесах модернізації єдиної територіальної системи надання цифрових державних послуг в режимі онлайн, забезпечення інформаційної безпеки й оцифрування підприємств, організацій та установ через застосування сучасної цифрової інфраструктури;

– набули подальшого розвитку стратегічні орієнтири підвищення результативності функціонування органів місцевого самоврядування на основі цифрової трансформації, котрі базуються на створенні набору базових і додаткових послуг, які надають органи місцевого самоврядування у вигляді комплексу: управління, «розумне» житлово-комунальне господарство, інновації для довкілля, «розумний» транспорт», наявність розвиненої інфраструктури мереж зв'язку й інтелектуальних систем громадської безпеки, що в сукупності забезпечує створення ефективних адаптованих під потреби конкретного регіону цифрових технологій;

– набув подальшого розвитку змістовно-категорійний апарат науки «Публічне управління та адміністрування» через уточнення сутнісної характеристики таких понять: «публічне управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування» в якості цілеспрямованого процесу впровадження цифрових технологій для переведення послуг органів місцевого самоврядування в електронний формат, котрий базується на використанні онлайн-платформ для оформлення та надання документів з метою спрощення процедур документообігу та налагодження ефективної взаємодії з громадянами; «інфраструктура цифровізації органів місцевого самоврядування»,

котра передбачає наявність наступних складових: користувачі, портали, механізми автоматизованої координації задля управління безпечним обміном даних в межах надання органами місцевого самоврядування базових державних послуг за допомогою активів інтегрованості та базових реєстрів з метою забезпечення європейської функціональної цифрової сумісності.

Повнота викладу основних положень дисертації в опублікованих працях. Основні положення дисертаційного дослідження викладені у 19 публікаціях, зокрема, у шести статтях, опублікованих у фахових виданнях України, одній статті, опублікованій у зарубіжному виданні, що входить до наукометричної бази Scopus, за темою дослідження, з якого підготовлено дисертацію, та дванадцяти тезах виступів на наукових конференціях.

Загальний обсяг та зміст опублікованих робіт відповідають вимогам МОН України до публікації ключових положень, висновків та рекомендацій дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим. Зміст дисертації розкриває поставлену мету в повному обсязі. Дисертаційну роботу викладено в чіткій логічній послідовності відповідно до завдань дослідження. Науковим положенням, викладеним у дисертації, притаманні логічність і повнота. Отримані висновки та рекомендації є цілком обґрунтованими.

Дисертація має традиційну структуру: вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки. Список використаних джерел налічує 273 найменування.

Практичне значення одержаних автором результатів полягає в обґрунтуванні та розробці пропозицій, орієнтованих на вдосконалення процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування в Україні. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті положення, які є результатом особистої роботи здобувача, що полягає у дослідженні комплексу питань, пов'язаних з вдосконаленням

процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування в Україні.

Розробки, представлені в дисертаційному дослідженні, знайшли практичне застосування в діяльності Департаменту інклюзивної доступності та безбар'єрного середовища Харківської міської ради в контексті підвищення результативності функціонування органів місцевого самоврядування на основі цифрової трансформації (довідка про впровадження № 660/0/1108-25 від 22.12.2025 р.), а також Адміністрації Слобідського району Харківської міської ради щодо застосування механізму оцінки розвитку регіональної інноваційної підсистеми в умовах цифрової трансформації (довідка про впровадження № 03.2.1-25/799/0/167-26 від 13.05.2026 р.).

Зауваження та дискусійні положення щодо змісту дисертації. У цілому надаючи позитивну оцінку дисертаційному дослідженню Сеїдової-Богословської Ельвіри Гасимівни, слід вказати на окремі дискусійні положення дисертації та висловити наступні зауваження.

1. У дисертаційній роботі не зовсім повно надано змістовну характеристику перспектив розвитку публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування.

2. Недостатньо чітко описано специфіку створення регіональних інформаційних систем (стор. 76–78 роботи).

3. У дисертаційній роботі відсутній висновок відносно того, що саме стосовно зарубіжного досвіду щодо вдосконалення процесів публічного управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування доцільно впровадити у вітчизняну практику.

4. Автор недостатньо чітко описує в дисертаційній роботі завдання щодо управління функціонуванням органів місцевого самоврядування, котрі дозволяє вирішити система Е-громади у комплексній моделі електронного управління територіальною громадою.

5. Автор наголошує на тому, що створення державно-приватних інноваційних центрів у співпраці з приватним сектором і науковими установами

може значно прискорити розвиток і тестування нових цифрових технологій на рівні органів місцевого самоврядування, однак не розкриває особливості цих центрів (стор. 97 дисертації).

Висловлені зауваження і зазначені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку теоретичних положень, висновків та рекомендацій, викладених у дисертаційній роботі Сеїдової-Богословської Е.Г.

Загальний висновок по дисертаційній роботі. Дисертаційна робота Сеїдової-Богословської Ельвіри Гасимівни «Публічне управління у сфері цифровізації діяльності органів місцевого самоврядування» є завершеним науковим дослідженням, виконаним на вельми актуальну тему. Рівень проведених досліджень та їх практична спрямованість свідчать про наукову виваженість і важливість дисертації.

Актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень й отриманих результатів у сукупності становлять необхідні підстави для висновку про те, що дисертаційна робота Сеїдової-Богословської Ельвіри Гасимівни «Механізми публічного управління у сфері екологічної безпеки в Україні» відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» та відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку присудження наукового ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 року №44, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Офіційний опонент:

професор кафедри публічного
управління та адміністрування
навчально-наукового юридичного
інституту Державного університету
економіки і технологій, доктор наук з
державного управління, професор,

Олена ПОСТУПНА